RRZ
Ján **Tóth**
PREDSEDA RADY

Bratislava, 14. október 2025
Číslo: LRRZ/2025-03

Vážený pán minister, vážení členovia finančného výboru,

ako som spomenul v neoficiálnej časti rokovania finančného výboru, ako aj na základe žiadosti pána ministra o informáciu k zdedenému stavu verejných financií, zasielam komentáre RRZ, ktoré sa tejto téme venovali, rovnako tak aj reakciu na čísla často spomínané vo včerajšej diskusii.

K otázke zdedeného stavu RRZ pred rokom vypracovala komentár **„Ako sme sa dostali do dnešného zlého stavu verejných financií“**, ktorý je zverejnený na https://www.rrz.sk/ako-sme-sa-dostali-do-dnesneho-zleho-stavu-verejnych-financii/. Pre nás je kľúčový vplyv na dlhodobú udržateľnosť – teda rozpočet vrátane opatrení, ktoré majú dlhodobý efekt (napr. v dôchodkovom systéme, pozri graf 2). Diskusia na výbore sa pritom venovala len samotným rozpočtom z pohľadu deficitov.

Z hľadiska rozpočtov boli rozhodujúce nasledovné obdobia, kedy došlo k voľbám:

- **február 2020 (pred vypuknutím pandémie):** odhadovaný deficit bol 2,3 % HDP. V tom čase bol prijatý expanzívny rozpočet na rok 2020 a tesne pred voľbami boli schválené dodatočné opatrenia mimo rozpočtu (napr. zavedenie 13. dôchodku).

- **október 2023:** deficit dosiahol 4,8 % HDP (cca 6 mld. eur). Medzi májom a voľbami došlo k prijímaniu dodatočných výdavkov v parlamente, ktoré zvýšili deficit z májovej úrovne 4,4 % HDP (5,5 mld. eur). Už táto májová úroveň bola podľa nás privysoká, čo sme kritizovali v čase prijímania rozpočtu napríklad kvôli štedrému rodinnému balíčku.

Používanie jesenného odhadu vtedy budúcoročného deficitu z **Návrhu rozpočtového plánu na rok 2024** nie je správne. Ministerstvo financií SR v tom čase predpokladalo v scenári nezmenených politík (NPC) mierny medziročný nárast deficitu o 0,2 % HDP – z 6,2 % HDP (7,55 mld. eur) v roku 2023 na 6,5 % (8,5 mld. eur) HDP v roku 2024. V čase schvaľovania rozpočtu predpokladala podobnú zmenu deficitu aj RRZ (nárast deficitu o 0,2 % HDP), ale z oveľa nižších úrovní, z 5,4 % HDP v roku 2023 na 5,6 % HDP v roku 2024. Z nášho pohľadu už vtedy bolo z dostupných údajov zrejmé, že očakávaná skutočnosť 6,2 % HDP pre rok 2023 bol príliš konzervatívny odhad (NBS podobne na jeseň odhadovala deficit pre rok 2023 na úrovni 5,5% HDP).

Vo výsledku zverejnený deficit rozpočtu (bez opatrení novej vlády) za rok 2023 dosiahol úroveň **4,8 % HDP**, teda výrazne nižší ako pôvodné odhady. Rozdiel medzi odhadom MF SR (6,2 % HDP, 7,55 mld. eur) a skutočným deficitom (5,2 % HDP, t. j. 6,4 mld. eur) predstavuje **1,55 mld. eur (1,4 % HDP)**. Keďže už pre východiskový rok 2023 došlo k takej výraznej odchýlke, nemá zmysel opierať sa o vtedy odhadované číslo 6,5 % HDP pre rok 2024. RRZ neskôr, ex post na základe zverejnených dát, vypracovala nový scenár NPC (bez opatrení novej vlády), podľa ktorého sa potvrdilo, že deficit medziročne vzrástol len o 0,2 % HDP – z 4,8 % HDP v roku 2023 na 5,0 % HDP v roku 2024, pričom nárast deficitu v NPC nad úroveň 6 % HDP nastáva až v roku 2025.

O tom pojednáva aktuálnejší komentár spred dvoch mesiacov: **„Prečo sú deficity vysoké aj po dvoch konsolidáciách“** – dostupný na https://www.rrz.sk/preco-su-deficity-vysoke-aj-po-dvoch-konsolidaciach/. V ňom vidno aj silu „protivetra“, ktorému táto vláda čelí a ktorý z veľkej časti nesúvisí s rozhodnutiami vlád od roku 2020. Od roku 2025 totiž deficit v scenári NPC výraznejšie stúpa na 6,5 % HDP, a to najmä z dvoch dôvodov:

1. **Nárast výdavkov na obranu** – predovšetkým v dôsledku dodávok objednaných stíhačiek z roku 2018, ktoré vstupujú do deficitu od roku 2025 a neskôr tieto výdavky ostávajú vyššie kvôli zmenenej geopolitickej situácii. Tento vplyv bol zďaleka najsilnejší medziročne až o 0,9 p.b. HDP.

2. **Nárast úrokových výdavkov** – spôsobený vyššími úrokovými sadzbami ECB a pretrvávajúcou vysokou úrovňou deficitov od roku 2023. Tento vplyv sa postupne zvyšuje, v roku 2025 je len 0,1 p.b. HDP. Platí pritom, že nárast úrokových nákladov by bol ešte výraznejší, ak by v rokoch 2020 – 2022 nedošlo k predzásobeniu štátu likviditou pri vtedy platných nízkych úrokových sadzbách.

Pre dlhodobé zdravie verejných financií a udržanie si ratingu je potrebné pozerať sa najmä na strednodobý výhľad verejných financií. Napríklad v novembri 2023 ratingová agentúra S&P predpokladala deficit v roku 2024 na úrovni 4,5% HDP a jeho následný pokles na 4,1% v roku 2025 a 3,7% HDP v roku 2026. A pritom v roku 2025 sa očakáva deficit verejných financií na úrovni 5 % HDP a aj v roku 2027, po troch balíčkoch konsolidácie a pri historicky najvyšších príjmoch verejnej správy v pomere k HDP, zostáva deficit podľa zverejnených údajov MF SR na úrovni vyše 5 % HDP v poslednom roku tohto volebného obdobia. Takisto aj podľa odhadov RRZ tento deficit naďalej osciluje pri 5 % HDP v rokoch 2027-2028.

S pozdravom

Mgr. Ján Tóth, M.A. v. r.
predseda
Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

Ing. Ladislav Kamenický, FLMI
minister
Ministerstvo financií Slovenskej republiky
Štefanovičova 5
817 82 Bratislava

Výbor NR SR pre financie a rozpočet
členovia
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava